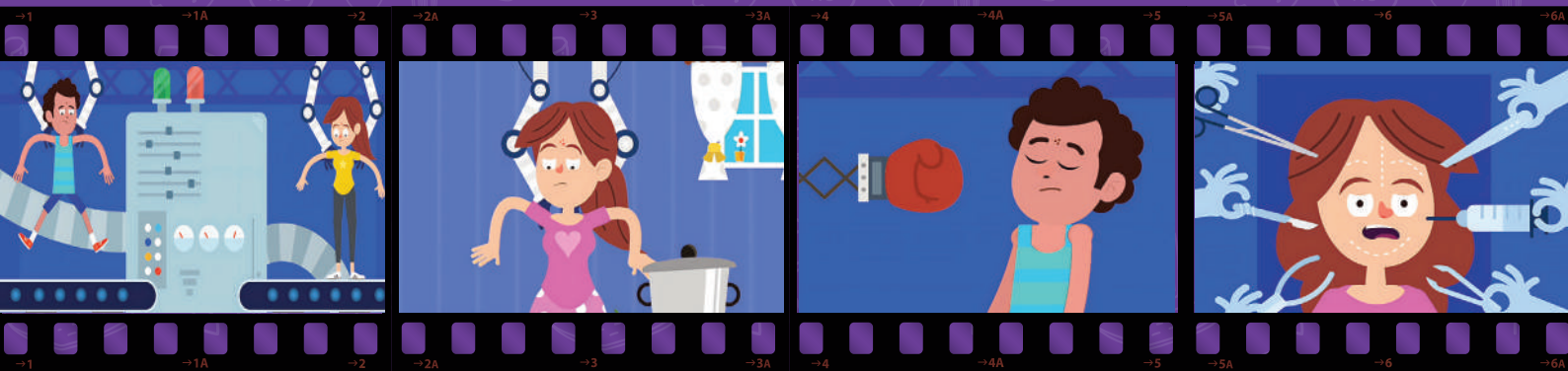




amaze

Σεξουαλική Εκπαίδευση

Έμφυλοι ρόλοι και στερεότυπα



Για την έκδοση στα ελληνικά



amaze

Advocates
for Youth
Rights. Respect. Responsibility.

ΩΣ
ΑΙΔΩ
σεξουαλική εκπαίδευση
για όλες τις ηλικίες



ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ



δίκτυο
για τα δικαιώματα
του παιδιού
network
for children's
rights

Τα σχέδια μαθημάτων του AMAZE
για εκπαιδευτικούς αναπτύσσονται
με την υποστήριξη του
Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ).

ΙΣΝ / SNF

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS FOUNDATION



Ηλικιακή ομάδα: 9-12



Διάρκεια 45'



ΣΤΟΧΟΙ (προσαρμογή από τον Διεθνή Τεχνικό Οδηγό για τη Σεξουαλική Εκπαίδευση UNESCO 2018)

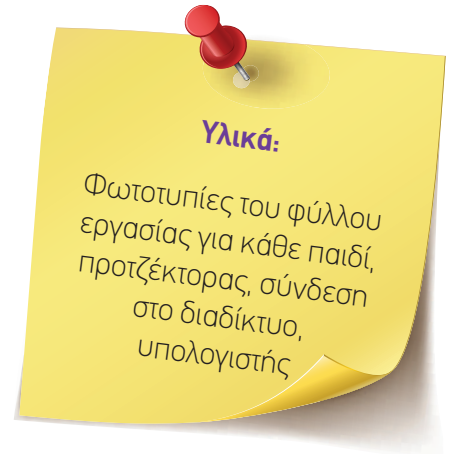
Βασική ιδέα και στόχοι:

3.1 Η κοινωνική κατασκευή του φύλου και οι έμφυλες νόρμες

3.2 Έμφυλη ισότητα, στερεότυπα και προκαταλήψεις

Βασική ιδέα: Κοινωνικοί και πολιτισμικοί κανόνες είναι μερικοί από τους παράγοντες που επηρεάζουν τους έμφυλους ρόλους

Βασική ιδέα: Τα έμφυλα στερεότυπα μπορούν να οδηγήσουν σε προκατάληψη και ανισότητα.



Στόχοι:

Οι μαθήτριες/-τες θα μπορούν να:

- Ορίσουν τις έννοιες έμφυλα στερεότυπα και έμφυλες προκαταλήψεις (γνώση).
- Αναγνωρίσουν με παραδείγματα, ότι τα έμφυλα στερεότυπα και οι έμφυλες προσδοκίες επηρεάζουν έντονα τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι ζουν τη ζωή τους, τόσο θετικά όσο και αρνητικά (γνώση).
- Αναγνωρίσουν ότι πολλοί παράγοντες επηρεάζουν τους έμφυλους ρόλους (στάση).
- Προβληματιστούν σχετικά με τις κοινωνικές και πολιτισμικές νόρμες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουν τους έμφυλους ρόλους (δεξιότητες).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (7')

Ο/Η εκπαιδευτικός ανακοινώνει στα παιδιά, ότι πρόκειται να ακούσουν μια ιστορία. Θα πρέπει να την ακούσουν προσεκτικά ώστε να μπορούν να τη συζητήσουν στη συνέχεια.

Γιάννης & Ελένη: Μια μέρα από τη ζωή τους

Ο Γιάννης και η Ελένη είναι 16 χρονών, δίδυμα αδέρφια. Το πρωί, το ένα από τα παιδιά ξυπνάει στις 6.30 για να κάνει μπάνιο και να φτιάξει τα μαλλιά του. Το άλλο ξυπνάει μισή ώρα αργότερα. Στις 7.30, τα παιδιά προγευματίζουν και φεύγουν για το σχολείο. Στο σχολείο, την πρώτη ώρα έχουν γυμναστική. Μαθαίνουν για το ποδόσφαιρο. Το ένα από τα αδέρφια ξεχωρίζει για την ταχύτητα και τα δυνατά σουτ. Τη δεύτερη ώρα, έχουν Γαλλικά. Το ένα από τα δίδυμα παραδίνει την εργασία του, ενώ το άλλο ζητά μια μέρα παράταση γιατί την έχει ξεχάσει στο σπίτι. Την επόμενη ώρα, έχουν Ιστορία. Ο καθηγητής κάνει παρατήρηση σε ένα από τα αδέρφια ότι δεν προσέχει. Στο διάλειμμα,

το ένα από τα αδέρφια μαζεύεται με την παρέα και συζητούν για το πάρτι του Σαββάτου. Το άλλο κάνει βολές με την μπάλα του μπάσκετ. Το μεσημέρι, επιστρέφουν στο σπίτι. Το τραπέζι είναι έτοιμο. Μετά το φαγητό, το ένα από τα αδέρφια πλένει τα πιάτα και το άλλο βλέπει YouTube. Το απόγευμα, το ένα παιδί πάει στο μάθημα μοντέρνου χορού και το άλλο στην προπόνηση του ποδοσφαίρου. Όταν γυρίσουν σπίτι, το ένα παίζει ηλεκτρονικά παιχνίδια στο διαδίκτυο και το άλλο στέλνει μηνύματα στο Snapchat. Το βράδυ, πριν πάνε για ύπνο, το ένα ταΐζει το μικρό αδελφάκι τους και το άλλο βλέπει την αγαπημένη του σειρά στην τηλεόραση.

Αφού ακούσουν την ιστορία, κάθε παιδί παίρνει μια φωτοτυπία του παραρτήματος. Οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τους μαθητές/-τριες να μαντέψουν ποιο παιδί της ιστορίας έκανε τι και να συμπληρώσουν με το όνομά του κάθε πρόταση. Όταν όλα τα παιδιά έχουν συμπληρώσει τη φωτοτυπία τους λέμε στα παιδιά ότι πρόκειται να δούμε ένα βίντεο.

Βίντεο (3') Τα παιδιά παρακολουθούν το βίντεο μέχρι το τέλος.

Έμφυλοι ρόλοι και στερεότυπα: καταγιτισμός ιδεών (10')

Οι εκπαιδευτικοί συζητούν με τα παιδιά για τους διάφορους ρόλους που όλοι έχουμε και εκτελούμε καθημερινά. Γράφουν στον πίνακα τη λέξη ΡΟΛΟΙ και ζητούν από τα παιδιά να συμμετέχουν με καταγιτισμό ιδεών για τους ρόλους που έχουν οι άνθρωποι στην κοινωνία. Σαν αφορμή, μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ιστορία του Γιάννη και της Ελένης που άκουσαν στην αρχή του μαθήματος ή το βίντεο που παρακολούθησαν. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα αραχνόγραμμα καθημερινών ανθρωπίνων ρόλων στον πίνακα.

Οι εκπαιδευτικοί εξηγούν ότι παρόλο που οι άνθρωποι έχουν όλους αυτούς τους ρόλους, μερικές φορές μπορεί να πέσουν στην παγίδα των έμφυλων στερεότυπων.

Γράφουν στον πίνακα τη λέξη ΕΜΦΥΛΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ και δουλεύουν με τα παιδιά τον ορισμό. Μπορεί να είναι κάπως έτσι: ΕΜΦΥΛΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ είναι οι κοινωνικές προσδοκίες για τους ρόλους που θα πρέπει ένας άνθρωπος να επιτελέσει και οι οποίοι καθορίζονται από το φύλο του.

Δημοσκόπηση (10')

Οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τα παιδιά να επανέλθουν στο φύλλο εργασίας που τους έχουν μοιράσει. Εξηγούν ότι θα γίνει στην τάξη μια μικρή δημοσκόπηση με βάση τα αποτελέσματα των απαντήσεών τους.

Διαβάζουν μία-μία τις προτάσεις του φύλλου εργασίας και σημειώνουν στον πίνακα πόσα παιδιά αποδίδουν τον κάθε ρόλο στον Γιάννη ή στην Ελένη. Είναι πολύ πιθανό, οι απαντήσεις των παιδιών να εκφράζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις. Για παράδειγμα, ο Γιάννης θα πάει στην προπόνηση ποδοσφαίρου και η Ελένη στο μάθημα χορού. Σε περίπτωση που μια ομάδα μαθητών/-τριών αποδεικνύεται ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένη στα ζητήματα των έμφυλων ρόλων και οι απαντήσεις τους δεν εκφράζουν στερεοτυπικές προσδοκίες, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να επισημάνουν ότι παρόλο που δεν συμβαίνει σε αυτή την ομάδα είναι πολύ εύκολο στην κοινωνία να πέσουμε στην παγίδα των έμφυλων στερεότυπων.

Οι απαντήσεις των παιδιών δίνουν την ευκαιρία στις /στους εκπαιδευτικούς να συζητήσουν και να τα βοηθήσουν να καταλάβουν ότι, οι στερεοτυπικές αντιλήψεις για τους έμφυλους ρόλους μπορεί να διαμορφώσουν τον τρόπο που οι άνθρωποι συμπεριφέρονται στους άλλους. Αν και έχει γίνει μεγάλη πρόοδος στην ισότητα των ευκαιριών και των δικαιωμάτων των ανθρώπων, μερικές φορές εμφανίζονται στην κοινωνία άκαμπτες στερεοτυπικές αντιλήψεις ή νόρμες σε μεγαλύτερους ανθρώπους αλλά και σε νέους.

Οι έμφυλες νόρμες μπορεί να είναι τόσο βαθιά ριζωμένες που συχνά, οι άνθρωποι τις αποδέχονται σαν «κάτι δεδομένο» και δεν μπορούν να καταλάβουν τον ρόλο που παίζουν στις προσδοκίες αλλά και τις στάσεις ή τις συμπεριφορές τους απέναντι στους άλλους. Πολλές φορές, οι στερεοτυπικές προσδοκίες οδηγούν στην απομόνωση και τη βία απέναντι σε άτομα που δεν ανταποκρίνονται σε αυτές τις προσδοκίες.

Τι μας κάνει να... Πηγαίνουμε κόντρα (15')

Οι εκπαιδευτικοί χωρίζουν τα παιδιά σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε και τους ζητούν να σκεφτούν για ποιους λόγους οι άνθρωποι πέφτουν στην παγίδα των στερεότυπων. Αφού δώσουν λίγο χρόνο για συζήτηση στην ομάδα, ένας αντιπρόσωπος από κάθε ομάδα ανακοινώνει στην ολομέλεια αυτά που συζητήθηκαν και οι εκπαιδευτικοί καταγράφουν στον πίνακα τα βασικά σημεία της συζήτησης της κάθε ομάδας.

Οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τα παιδιά να θυμηθούν στερεοτυπικά στιγμιότυπα από το βίντεο (για παράδειγμα, η γυναίκα στην κουζίνα, πλαστικές επεμβάσεις, ανατροφή των παιδιών, οι άντρες που δεν κλαίνε, οι άντρες που τους αρέσουν τα σπορ και το bodybuilding, κ.λπ.) και τα σημειώνουν στον πίνακα. Στη συνέχεια, χωρίζουν τα παιδιά σε ζευγάρια. Εξηγούν ότι θα παίξουν ένα παιχνίδι παντομίμας. Τα παιδιά από κάθε ζευγάρι στέκονται απέναντι το ένα από το άλλο. Το ένα παιδί του ζευγαριού θα εκτελεί εντολές και το άλλο παιδί θα έχει τον ρόλο της «φωνής των στερεότυπων». Το παιδί που εκτελεί αποφασίζει και ανακοινώνει τον έμφυλο ρόλο του, ως κορίτσι ή αγόρι. Τα παιδιά που παίζουν τις

«φωνές» θα πρέπει ανάλογα με το άτομο που έχουν απέναντί τους, δηλαδή κορίτσι ή αγόρι, να θυμηθούν από το βίντεο ή να πάρουν ιδέες από τις σημειώσεις του πίνακα, στερεοτυπικούς ρόλους (για παράδειγμα, Στο κορίτσι: *Τάισε το μωρό, καθάρισε το σπίτι, κάνε πλαστική...* Στο αγόρι: *πήγαινε στο γυμναστήριο, μην κλαις, μίλα σκληρά, κ.λπ.*)

Εξηγούν στα ζευγάρια ότι η «φωνή» θα δίνει τις στερεοτυπικές εντολές και το άλλο παιδί με παντομίμα θα τις εκτελεί. Έτσι, μπορούν να εκτελέσουν διάφορους ρόλους για ένα διάστημα. Όταν όμως κάποια στιγμή, η/ο εκπαιδευτικός ακουμπήσει στον ώμο το παιδί που εκτελεί τις εντολές, αυτό θα πρέπει να σταματήσει και να μείνει ακίνητο, αν και οι «φωνές» θα συνεχίζουν να δίνουν εντολές για έμφυλες στερεοτυπικές ενέργειες.

Με αυτόν τον τρόπο, σιγά-σιγά όλα τα παιδιά σταματούν να εκτελούν τις εντολές και μένουν ακίνητα. Αφού σταματήσουν όλα, ο/η εκπαιδευτικός δίνει το σήμα με παλαμάκια στα παιδιά να «ξεπαγώσουν», να απλώσουν τα χέρια μπροστά σε ένδειξη διαμαρτυρίας και να φωνάξουν δυνατά ένα σύνθημα που θα σκεφτούν και θα ανταποκρίνεται στην ανάγκη να ζήσουμε ξεπερνώντας στερεοτυπικές σκέψεις και πράξεις.

Εργασία για το σπίτι

Τα παιδιά σκέφτονται και γράφουν μια δική τους εκδοχή της ιστορίας «Γιάννης & Ελένη: Μια μέρα από τη ζωή τους» κόντρα στα στερεότυπα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Γιάννης ή η Ελένη; Σκέψου ποιο παιδί έκανε τι και σημείωσε το όνομά του δίπλα από κάθε πρόταση.

Ποιο από τα παιδιά κάνει μπάνιο το πρωί;	
Ποιο από τα παιδιά κάνει δυνατά σουτ;	
Ποιο από τα παιδιά παραδίνει την εργασία των Γαλλικών;	
Σε ποιο παιδί κάνει παρατήρηση ο καθηγητής της Ιστορίας;	
Ποιο από τα παιδιά συζητά για το πάρτι του Σαββάτου;	
Ποιο από τα παιδιά παίζει μπάσκετ;	
Ποιο από τα παιδιά πλένει τα πιάτα το μεσημέρι;	
Ποιο από τα παιδιά πάει στο μάθημα μοντέρνου χορού;	
Ποιο από τα παιδιά παίζει ηλεκτρονικά στο διαδίκτυο;	
Ποιο από τα παιδιά στέλνει μηνύματα στο Snapchat;	
Ποιο από τα παιδιά ταιΐζει το μικρό αδελφάκι;	
Ποιο από τα παιδιά βλέπει το σήριαλ στην τηλεόραση;	

